

ODYSSEUS & DE SIRENE

“Wie in onwetendheid nadert en de stem van de Sirenen hoort, keert nooit meer naar huis. Vaar daar aan voorbij en bestrijk de oren van je bemanning met zacht geknede was, opdat geen van hen iets kan horen. Als je zelf wilt luisteren, laten zij je dan binden in het schip aan handen en voeten, recht op tegen de mast, de touwen stevig vastgesnoerd. Dan kun je genieten van de stem der beide Sirenen. En als je je vrienden bidt en smeekt om je los te maken, moeten zij in nog meer banden je boeien”.

Achtergrond

Odysseus & de Sirene is gebaseerd op een van de verhalen uit *De Odyssee*, het beroemde dichtwerk van de dichter en zanger Homeros. Het gaat over de zwerftochten die de held Odysseus maakt op zijn terugtocht naar huis na afloop van de Trojaanse Oorlog. In een flash back vertelt Odysseus over zijn avonturen tijdens zijn omzwervingen. Een van die avonturen is de ontmoeting met de Sirenen met hun verleidelijke en dodelijke zang (zang XII). *De Odyssee* gaat in diepere betekenis over de zoektocht van Odysseus naar zichzelf. Tijdens zijn avonturen komt hij er langzaam achter wie hij is. Het verhaal gaat niet zozeer over zijn letterlijke thuiskomst, maar over het zich thuis gaan voelen in en met zichzelf.

Korte omschrijving

Odysseus & de Sirene gaat over de ontmoeting tussen Odysseus en een van de Sirenen. De Sirenen zijn mythische wezens, half vogel, half vrouw. Als *femmes fatales* gebruiken ze hun zangstem om mannen te verleiden en hen vervolgens te gronde te richten. Vol passie begint de Sirene haar vernietigende aria te zingen, maar dit keer neemt het verhaal een andere wending. Odysseus wordt niet door zijn bemanning aan de mast gebonden, maar beweegt zich vrij over het schip. De boot vaart gewoon voorbij en Odysseus en zijn bemanning lijken totaal niet onder de indruk te zijn van het verleidelijke gezang.

De Sirene kijkt de boot vol ongeloof na en is nog verbaasder als de opvarende het lef heeft om het schip te keren. Odysseus gaat aan land en ontmoet de Sirene. Pas als hij voor haar staat, blijkt waarom haar stem hem niet in vervoering brengt: hij hoort haar niet, hij is doof.

Niet wetende wie hij tegenover zich heeft en onbewust van haar intenties (De Sirene zal er namelijk alles aan doen om hem in de golven te laten verdwijnen) valt hij toch voor haar schoonheid. En zij wordt – ondanks zichzelf – ook verliefd op hem. Ze leert dat liefde en macht niet samengaan.

Vorm

Odysseus & de Sirene is een gevoelig en hilarisch muziek-gebarentheaterstuk naar een idee van Quirine Melssen. Het stuk speelt zich af op het water (een boot) en op het land (een kade of vlonder).

Twee elementen spelen een rol: het vuur van Odysseus tegenover het water van de Sirene.

Uitgangspunt van de muziek zijn Griekse liederen, begeleid door een klein orkest.
Uitgangspunt voor de gebarentaal is de tekst over de Sirenen van Homeros.

Mogelijke scènes:

1. De Sirene zingt op haar 'rots' terwijl ze wordt aangekleed.
2. De boot van Odysseus komt met veel kabaal en vuur voorbij varen en overstemt de muziek.
3. De Sirene is in alle staten omdat de boot voorbij vaart en vervolgens weer terugkeert.
4. De Sirene en Odysseus ontmoeten elkaar. De communicatie leidt tot misverstanden en de emoties lopen uit de hand.
4. De Sirene draagt liederen voor die Odysseus in gebarentaal vertaalt.

Uitgangspunt en verantwoording

Uitgangspunten zijn de hoge kwaliteit van de muziek, de gebarentaal en het spel, en de toegankelijkheid voor een breed publiek. De voorstelling is tegelijkertijd auditief en visueel en daardoor geschikt voor zowel een doof als een horend publiek.

Waarom opera met doven?

De wereld van de horenden is in belangrijke mate auditief. De wereld van de doven is vooral visueel. Muziek bevindt zich op de grens van die twee werelden. In het Italiaans betekent het woord 'sentire' horen en voelen. Daarin ligt het raakvlak tussen deze werelden en de mogelijkheid tot ontmoeting en confrontatie: tussen muziek en stilte, tussen gesproken/gezongen taal en gebarentaal.

In een liefdesverhaal zullen de geliefden alles doen om bij elkaar te komen. Een liefdesverhaal is een mooi uitgangspunt om deze werelden elkaar te laten ontmoeten, ondanks alle misverstanden, obstakels en perikelen.

De makers

Het stuk wordt uitgevoerd door de klassiek geschoolde zangeres Quirine Melssen (zie www.quirinemelssen.nl) en de dove acteur en performer John van Gelder (zie www.handtheater.nl) in de hoofdrollen. Quirine Melssen wordt begeleid door enkele muzikanten en John van Gelders bemanning wordt gespeeld door dove jongeren. Het stuk wordt geproduceerd door Handtheater i.s.m. Quirine Melssen. Handtheater is de enige theatergroep van dove acteurs in Nederland en wordt gesubsidieerd door de landelijke en lokale overheid.

Voor regie, decor, kleding, vertaling wordt samengewerkt met freelancers, onder andere met Jacques Kriek (decor) en Marina van der Heiden (kleding). De komende tijd worden mogelijke regisseurs benaderd.